

נקודה למחשבה

מחשבה אקטואלית
מפרשת השבוע

פרשת פקודי

כיצד צריכות המצוות עצמן להתקיים. אבל לפני שאדם מקיים את מצוות ה' הוא צריך להכין את עצמו. לטהר את עצמו, להקדש ולהתרום. ולהכנות העצמיות – אין גבול ומידה, אין מספר קבוע ואין הדרכה מסוימת. כל אדם צריך לעשות את המקסימום האפשרי מבחינתו.

יתכן שזו הסיבה שהתנדבות זו נעשתה על-ידי נשים דווקא. ביהדות יש לנשים תפקיד מיוחד, 'מאחורי הקלעים'. בעוד הגברים מחוייבים בקיום תרי"ג מצוות על פי הוראות והלכות, הנשים פטורות ממצוות עשה שהזמן גרמן. תפקידן, על פי חז"ל, להיות אלה שעומדות מאחורי בעליהן וילדיהן, מדרבנות ומכשירות את תנאי השטח על מנת שיכולים יהיו לקיים את המצוות בצורה הטובה ביותר.

תפקיד הנשים הוא חשוב וקריטי, ואין לו הוראות מדוייקות. כל אישה באשר היא מוצאת את דרכה ואת תפקידה האישי. כל אישה עמלה בעצמה למצא כיצד יכולה היא לתרום ולסייע, להכין ולהועיל לאלו שסביבה לקיים את מצוות ה' בדרך המיטבית.

אך כמובן, מסר זה חשוב לכולם, גם לגברים. בעוד בקיום המצוות עצמן אנו מוגבלים להלכות ולדינים, בהכנה למצווה איננו צריכים לפעול על פי מתכנת ספציפית. כל מה שמועיל ומכוון לעבודת ה', מבורך ונצרך.

הכנה ומעשה

בפרשת השבוע מפרט משה רבנו בכפי העם את סדר ההכנסות וההוצאות. הוא מפרט מה נכנס ומה יצא, ומדוע.

כמעט הכל מפורט אך לא הכל. מפרשי התורה מבארים מדוע חשבון הזהב לא נכלל בסיכום ומדוע הכנת הכיור לא נכללה בפרשה זו. אנו נתמקד השבוע בכיור ובכנו, כפי שמלמד אותנו הרמב"ן:

'ולא הזכיר בכאן הכיור וכנו, כי לא נעשה במשקל, אבל כל המראות שהביאו הנשים הצוכאות שם כהם ולא ידע משה משקל'

לכל כלי המשכן היתה קצבה. היה משקל מסוים, גודל ספציפי. אבל לכיור לא היו הוראות מסוימות, הכיור נעשה מהמראות שנשות ישראל הביאו וכל מה שהגיע שימש לבנית הכיור.

והשאלה המתבקשת היא, מדוע? מדוע אכן מכל כלי המשכן רק לכיור לא היתה מידה מסוימת? במה התייחד הכיור שרק לו לא היו הוראות הכנה מדוייקות אלא כל מה שהגיע היה טוב?

שמעתי מהגאון רבי יחזקאל וינבך שליט"א רעיון נפלא.

הכיור שימש עבור הכנת הכהנים למלאכת הקדש. לפני שהם נגשו לעסוק בעבודת הקרבנות רחצו את ידיהם ואת רגליהם, כהכנה לקדושת מעשיהם.

ולהכנות למצוה, אין מידה ומספר. את המצוות עצמם מלמדת אותנו התורה בדיוק כיצד לעשות, יש הלכות מדוייקות והוראות מפורטות

•
לאחר שלמדנו את היחס להכנות למצווה, נוכל להמשיל וללמוד כיצד עלינו להתייחס למצוות עצמן, אלו שאנו מקיימים לפי סדר מדויק והוראות פרטניות.

לאחר סיום הכנת המשכן, מתארת התורה את הבאתו בפני משה:

וַיָּבִיאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן אֶל מֹשֶׁה אֶת הָאֹהֶל וְאֶת כָּל כְּלֵי קִרְסֵי קִרְשָׁיו בְּרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו וְאֲדָנָיו: (שמות, לט, לג)

לאחר תיאור מפורט של המשכן וכליו, אנו לומדים על תגובתו של משה:

כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה בֶּן עֲשׂוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הָעֲבֹדָה: וַיַּרְא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמְּלָאכָה וְהִנֵּה עָשׂו אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בֶּן עֲשׂוֹ וַיְכַרְךָ אֹתָם מֹשֶׁה: (שם, מב-מג)

לכאורה יש כאן כפילות. אנו כבר יודעים שהכל היה לפני משה, כך הרי נפתחה פרשה זו – ויביאו את המשכן אל משה. אנו גם יודעים שהעבודה נעשתה כפי שציווה ה', כך נאמר לנו בפסוק מב. מדוע, אם כן, חוזרת התורה שוב ואומרת שמשה ראה את הכל וראה שהדברים נעשו על פי הציווי? אנו כבר יודעים זאת!

אפשר ומתוך דקדוק בלשון הפסוק נוכל להשיב על התמיהה.

בפסוק מב מדגישה התורה שבני ישראל עשו את היעבודה כראוי. בפסוק מג משתנית ההגדרה, כעת מדובר על 'מלאכה'. מהו ההבדל?

עבודה הינה פעולה טכנית. משימה שיש לעשות ולבצע. בשלב הראשון מסכמת התורה שהעבודה המתבקשת בוצעה. הכלים נעשו כמתכונתם, המשכן מוכן בדיוק לפי ההוראות.

אך 'מלאכה' אינה עבודה סתמית. מלאכה, כפי שאנו יודעים מהלכות שבת, מתייחסת למחשבה שעומדת מאחורי העשייה. 'מלאכת מחשבת'. מלאכה אינה רק פעולה טכנית, קיום הוראות יבש וסימון וי בסיומה של המשימה. מלאכה משלבת את החשיבה, את הלב והרצון.

משה מביט על תוצרת עבודת בני ישראל. הוא רואה שהדברים נעשו על הצד היותר טוב, הכלים מוכנים, היריעות עשויות, הכל נעשה בדיוק כמו שנאמר.

אך אז הוא מסתכל שוב, האם העבודה שנעשתה נשארה בקטגוריה של 'עבודה?' האם היא נשארה ברשימה בסיסית של מטלות לביצוע, או שניכר שהיתה כאן חשיבה פנימית. האם היתה כאן גם 'מלאכה'?

ומשה רואה שאכן, יש כאן 'מלאכה'. אין כאן רק עבודה רובוטית, צמודת-כללים ונטולת-נשמה, אלא יש כאן מלאכת מחשבת, עשייה מדויקת המושתתת על לב ורצון. כאן מברך אותם משה 'יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם'. כי אפשר לעבוד את ה' כמו שהולכים לעבודה משעממת, המטלות מבוצעות בצורה הטובה ביותר אך העיקר חסר מן הספר, ואפשר להשקיע לב. אפשר לעשות – את אותם הדברים – מתוך מחשבה והתבוננות, מתוך התעוררות פנימית ותשוקה פורצת גבולות.

בכוחן של התובנות הללו לרומם את עבודתנו היומיומית לגבהים.

עלינו לזכור שלהכנות למצווה אין גבול ואין דרך ספציפית. כל אחד מאיתנו יכול להכין את עצמו בכל דרך שמדברת אל ליבו. לאחר ההכנה, כאשר ניגשים אנו לקיום המצווה, בדקדוק ועל פי הוראות ההלכה, נדע שאיננו עושים זאת כעוד עבודה סתמית, אלא מתוך מחשבה והתבוננות. מתוך רצון לקרבת ה' ודבקות בעשיית רצונו. אזי נזכה שתשרה שכינה במעשה ידינו.

רוצים להעיר? להאיר? | אתר 'נקודה למחשבה • הגות ומחשבה יהודית' | nekudalemachshava.co.il
מוזמנים לפנות בטלפון: 054-849-6992

מעוניינים לקבל 'נקודה למחשבה' בכל שבוע למייל? כתבו לכתובת moshe.oppen@gmail.com